

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:747

av Rossana Dinamarca m.fl. (V)

Idrott och genus

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur den statliga bidragstilldelningen till idrotten ska användas för att stärka jämställdhetsarbetet inom idrotten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrat uppdrag för ”den nationella samordnaren för att stärka den positiva supporterulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet” och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Idrottsrörelsen är vårt lands största folkrörelse med ca tre miljoner medlemmar och över en halv miljon ideella ledare. De svenska idrottsframgångarna kan till stor del hänföras till det ideella engagemanget, där en stor bredd av idrottsutövare från barn- och ungdomsåren ger en imponerande topp som i sin tur inspirerar nya utövare att komma in i idrotten. I detta sammanhang är det viktigt att lyfta fram att alla ska kunna idrotta, att arenor och anläggningar finns på rimligt avstånd, att det inte ska få kosta för mycket att delta osv.

Den statliga bidragsgivningen till idrotten ska utformas med respekt för idrottsrörelsens självständighet och oberoende, men med tydliga uppsatta mål som står i samklang med de grundläggande värderingarna i vårt samhälle. Staten kan ställa upp vissa mål för bidragsgivningen, men det är upp till idrottsrörelsen att bestämma hur målen ska uppnås. Vi kan dock genom politiska beslut underlätta för idrottsrörelsen att ge alla, unga som gamla och män som kvinnor, möjligheter att idrotta på rättvisa villkor.

3 En jämställd idrott

Idrottsrörelsen har i nära 30 år arbetat för en jämställd idrott. Jämställdheten ska genomsyra hela idrottsrörelsen. Riksidrottsförbundet (RF) konstaterar dock att det är långt kvar innan detta mål kan anses uppnått. Kvinnor och flickor utgör fortfarande en minoritet av idrottsföreningarnas medlemmar och av specialförbundens styrelser.

Ordförandeskapet är fortfarande till stor del förbehållet männen. Även bland landslagstränare och förbundskaptener dominerar männen kraftigt. Konsekvensen av den manliga dominansen inom idrottsrörelsen blir bl.a. att män och pojkar gynnas vid fördelningen av resurser på kvinnors och flickors bekostnad.

Könsmaktsordningen, där män generellt överordnas kvinnor, genomsyrar hela samhället och idrottsrörelsen är inget undantag. Sexismen och objektifieringen inom idrotten drabbar främst kvinnor. Det är inte ovanligt att kvinnor uppmanas att uppträda i åtsittande kläder för att tillfredsställa t.ex. sponsorer. En annan återkommande och tröttsam diskussion är den om att det finns manliga respektive kvinnliga idrotter, dvs. idrotter som anses vara mer eller mindre lämpliga utifrån kön. Allt detta visar att idrotten fortfarande styrs av en tydlig manlig norm, som idrottskvinnor och deras idrottsutövande ständigt relateras till. Vänsterpartiet menar att alla kvinnor och män, flickor och pojkar, självfallet ska ha rätt och uppmuntras till att utöva vilka idrotter de vill.

Riksidrottsförbundet antog en jämställdhetsplan 1989 som sedan återkommande har uppdaterats. Olika projekt har genomförts och RF har gett ut rapporten "Idrott, kön och genus – en kunskapsöversikt", som på ett genomgripande och initierat sätt tar upp skillnaden i förutsättningar för mäns och kvinnors idrottande med en genomgång av genusteoretiska och filosofiska perspektiv. Goda idéer och insikter på central nivå har dock svårt att nå ut i alla distrikt, föreningar, styrelser och omklädningsrum.

Även om idrottsrörelsen således gjort mycket för att nå jämställdhetsmålet är det ändå långt kvar till dess att idrotten är jämställd. Fördelningen av pengar inom idrotten gynnar alltså män och pojkar på bekostnad av kvinnor och tjejer. Den orättvisa fördelningen finns både inom enskilda idrottsgrenar och mellan olika idrotter. Det är också fortfarande ofta ett problem att tjejers idrottande ges sämre förutsättningar när det gäller tider för användande av hallar och planer.

Enligt vår mening bör staten på ett mer aktivt sätt använda bidragstilldelningen till idrotten för att ställa krav på ett starkt jämställdhetsarbete.

Idrottsledarna har i detta sammanhang både ett stort ansvar och är en viktig nyckel för att åstadkomma positiva förändringar. Vi ser behov av att idrottsledarutbildarna ges bättre kunskaper och verktyg för att verka för en mer jämställd idrott. Eftersom staten är

en viktig bidragsgivare till studieförbundet SISU Idrottsledarna så bör staten även här använda bidragstilldelningen på ett mer aktivt sätt för att påverka innehållet i utbildningarna.

Regeringen bör därför återkomma med förslag om hur den statliga bidragstilldelningen till idrotten ska användas för att stärka jämställdhetsarbetet inom idrotten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Maskulinitetsnormer och våld inom idrotten

Våld i samband med idrott och idrottsarrangemang är inte bara ett idrottsproblem. Det är mycket större än så, det är en del av ett samhällsproblem. Därför behövs åtgärder vidtas inte bara inom idrottssektorn utan även i samhället i stort för att minska våldet. Eftersom män statistiskt sett är den grupp som utövar mest våld, både i samhället och i idrottssammanhang, är det viktigt att prioritera arbetet med att problematisera och söka förändra de rådande maskulinitetsidealerna.

Vänsterpartiet har genom motioner i riksdagen under en lång tid presenterat olika feministiska förslag på åtgärder för att öka jämställdheten i samhället och bl.a. minska diskriminering och våld.

Inom idrotten förekommer trakasserier och diskriminering på grund av kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionsnedsättning, hudfärg eller etnicitet. I olika sammanhang återkommer också kränkande ordväxlingar som anspelar på sådana grunder. Detta är inte acceptabelt, lika lite inom idrotten som i andra sammanhang.

Sporten har en stor påverkan på inte minst många pojkars och unga mäns liv, där de samlas antingen som utövare eller som supportrar. Idrotten har en fostrande roll för många barn och unga. Detta innebär att idrotten måste ta ett stort ansvar för att kränkande handlingar och attityder inte ska fortsätta att odlas i anknytning till idrotten. Även om det förstås är långt ifrån alla unga pojkar som ägnar sig åt direkta trakasserier, är det samtidigt så att man ofta befinner sig i en likriktad miljö där man förväntas leva upp till vissa föreställningar om maskulinitet och avståndstagande från vad som avviker från denna norm.

Många inom idrottsrörelsen vill också ta ett sådant ansvar. Det pågår arbete och många goda exempel kan lyftas fram. Men mycket finns kvar att göra. Det som behövs är bland annat ökade utbildningsinsatser för att öka kunskapen i dessa frågor.

Under flera år har det funnits en nationell samordnare för att stärka den positiva supporterulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet. Arbetet har dock ofta haft betoning på repressiva åtgärder. Regeringen bör framöver förändra uppdraget för att också lyfta fram det förebyggande arbetet. Samordnaren bör ges i uppdrag att arbeta med ett tydligt genusperspektiv för att sprida insikten om att trakasserier, diskriminering

och våld inom idrotten är tätt sammankopplad med problematiska föreställningar om maskulinitet.

Vad som ovan anförts om förändrat uppdrag för den ”nationella samordnaren för att stärka den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet” bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Rossana Dinamarca (V)

Torbjörn Björlund (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)